

Čtvrté hodnotící kolo

Zpráva o plnění doporučení České republiky

Prevence korupce ve vztahu ke členům Parlamentu, soudcům a státním zástupcům

Přijata Skupinou GRECO
na jejím 80. plenárním shromáždění
(Štrasburk, 18. června – 22. června 2018)

I. ÚVOD

1. Zpráva o plnění doporučení hodnotí opatření přijatá orgány ČR, jimiž mají být splněna doporučení obsažená ve Čtvrté hodnotící zprávě České republiky (dále jen „**Hodnotící zpráva**“), jež byla přijata Skupinou GRECO na 72. plenárním shromáždění (1. července 2016) a zveřejněna 2. listopadu po autorizaci orgány České republiky (GrecoEval4Rep(2016)4). Čtvrté hodnotící kolo skupiny GRECO se zaměřuje na téma „Prevence korupce ve vztahu ke členům Parlamentu, soudcům a státním zástupcům.“
2. Dle požadavků Jednacího řádu Skupiny GRECO zaslaly orgány ČR Situační zprávu o opatřeních přijatých k implementaci doporučení obsažených v Hodnotící zprávě. Tato zpráva byla obdržena 14. února 2018 a společně s později poskytnutými informacemi o aktivitách přijatých k plnění těchto doporučení tvoří základ pro tuto Zprávu o plnění doporučení.
3. Skupina GRECO určila Turecko (PA) a Slovenskou republiku (JUD), aby vybrali zpravodaje pro účely procesu sledování plnění doporučení. Jmenovanými zpravodaji k vypracování Zprávy o plnění doporučení jsou p. Guray GUCLI za Turecko a pí. Alexandra KAPIŠOVSKÁ za Slovenskou republiku. Sekretariát GRECO poskytl zpravodajům podporu při zpracování Zprávy o plnění doporučení.
4. Zpráva o plnění doporučení hodnotí implementaci každého opatření obsaženého v Hodnotící zprávě a shrnuje celkový pokrok a úroveň plnění těchto doporučení členskými státy. Plnění každého nesplněného doporučení (částečné nebo zcela) bude předmětem hodnocení na základě následující Situační zprávy, jež má být předložena orgány ČR 18 měsíců po přijetí současné Zprávy o plnění doporučení.

II. ANALÝZA

5. Skupina GRECO adresovala ČR v Hodnotící zprávě 14 doporučení. Úroveň splnění těchto doporučení je uvedena níže.

Prevence korupce ve vztahu ke členům Parlamentu

Doporučení i.

6. *Skupina GRECO doporučuje (i) zajistit včasné zveřejňování zápisů ze zasedání parlamentních výborů a zvýšit transparentnost činnosti podvýborů, (ii) zavést pravidla pro členy Parlamentu o tom, jak jednat s lobbisty a dalšími třetími stranami, které se snaží ovlivňovat legislativní proces, a tak učinit vzájemná jednání více transparentní.*
7. K první části doporučení orgány České republiky připomínají, že pravidla a nejzazší termíny byly vzaty na vědomí oběma komorami Parlamentu a uvádějí, že nově zvolená Poslanecká sněmovna – po volbách v říjnu 2017 – a Senát byly informovány o současných doporučeních a práci Skupiny GRECO, a že včasné zveřejňování je nepochybně považováno za důležitý aspekt ke zvýšení transparentnosti legislativního procesu.
8. Ve vztahu k druhé části doporučení - předchozí vláda zahájila konzultace týkající se předběžného návrhu zákona o lobbování a nově jmenovaná vláda v prosinci 2017 v této práci, která byla svěřena ministru spravedlnosti, pokračuje. Předpokládá se, že ministr spravedlnosti předloží vládní návrhy:

- a) Vytvoření rejstříku lobbistů (zahrnující ohlašovací povinnost lobbovaných osob ohledně vztahů, které mohou mít);
- b) vypracování opatření tzv. „legislativních stop“, které zahrnují povinnost všech vysoce postavených veřejných činitelů (členů vlády, členů Parlamentu, náměstků ministrů, členů kabinetu ministrů, asistentů členů Parlamentu a vlády) udržovat seznam všech osob, se kterými spolupracovaly při vzniku či změně předmětné legislativy (ve vztahu k vládní legislativní práci by se tato povinnost vztahovala rovněž ke stykům/osobám spjatých s koncepčními dokumenty, či strategickými nebo implementujícími dokumenty). Nashromážděné informace mají být zveřejněny ve veřejně dostupných elektronických systémech zvaných „eSbírka“ a „eLegislativa“;
- c) Zamýšlená legislativa, která by upravovala lobbování obecně, a to nejen ve vztahu k parlamentní činnosti, předpokládá vytvoření registru darů, jenž má být součástí registrů podle zákona o střetu zájmů a zároveň zavazující všechny veřejné osoby, včetně členů Parlamentu; snížení hranice z 10.000 CZK (přibližně 390 EUR) na 5000 CZK (přibližně 195 EUR) pro ohlášení darů; ve srovnání se současným veřejným registrem, takové dary budou jednotlivě zahrnuty do veřejného rejstříku, přičemž souhrnný limit 100.000 CZK nebude uplatňován.

9. Skupina GRECO bere na vědomí výše uvedené. S ohledem k první části doporučení, nebyly prozatím učiněny navazující kroky. Ve vztahu k druhé části doporučení, skupina GRECO se zájmem poznamenává, že jsou zde plány k představení pravidel lobbování, jež v určité míře zahrnují povinnosti pro členy Parlamentu, jak je požadováno doporučením. Relevantní jsou zejména návrhy týkající se systému legislativních stop, nicméně skupina GRECO zdůrazňuje, že tyto plány vyžadují zahrnutí vztahů i s jinými třetími osobami, neboť tato problematika zůstává v kontextu České republiky obzvláště důležitou (srov. odstavec 80 a poznámku pod čarou 2). Skupina GRECO vyhodnotí situaci v podrobnějších detailech, jakmile bude proces implementace pokročilejší a konkrétně předložené a přijaté návrhy na příslušné vládní úrovni dostupné. Dále připomíná, že vláda, která je od února 2018 v demisi, zůstává na přechodnou dobu ve funkci a již několik měsíců probíhá vyjednávání o sestavení vlády nové. Kromě toho, legislativní a rozhodovací pravomoci vlády v demisi jsou předmětem rozepří. Z těchto důvodů skupina GRECO má za to, že druhá část doporučení nebyla splněna, a to ani z části.
10. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení i nebylo splněno.

Doporučení ii.

11. *Skupina GRECO doporučuje (i) přijetí etického kodexu pro členy Parlamentu, který bude snadno dostupný veřejnosti a doplněn vysvětlivkami a/nebo praktickými pokyny, mimo jiné o střetu zájmů a souvisejících záležitostech (např. o darech a jiných výhodách, neslučitelnosti funkcí, doplňkových činnostech a finančních zájmech, situaci po skončení mandátu, kontaktech se třetími stranami, jako jsou lobbisté, požadavcích na oznámení atd.); (ii) aby byl takový etický kodex doplněn o praktická opatření pro jejich zavedení, jako například specializovaná školení, důvěrné poradenství a zvyšování povědomí – osvěta.*
12. Orgány České republiky uvádějí, že ve vztahu k první části doporučení nebyly v průběhu předešlého volebního období zahájeny žádné práce vztahující se k této problematice a nově zvolená Poslanecká sněmovna a Senát se shodly na společném postupu ke splnění tohoto doporučení. V první fázi bude nutné připravit seznam potřebných pravidel chování, jež mají být zavedena, aby doplnila zákon o střetu zájmů, ve znění pozdějších předpisů a zamýšlený zákon o lobbování. V únoru 2018 byla ustanovena pracovní skupina Poslanecké sněmovny a po několika

schůzkách se skupina shodla na nutnosti vypracování kodexu a přijaté závěry budou zahrnuty v legislativním návrhu předsedy Poslanecké sněmovny. Orgány České republiky rovněž připomínají, že každý nově zvolený poslanec je povinen složit slib (jenž obsahuje určité obecné, morální požadavky) a že některé politické strany již přijaly etický kodex vztahující se rovněž k činnostem jejich členů Parlamentu.

13. Orgány České republiky rovněž poskytly seznam činností, které byly provedeny na začátku volebního období, a jež sledují cíle obsažené v druhé části doporučení: například Kancelář Poslanecké sněmovny zorganizovala informační seminář pro nově zvolené poslance, kde byly představeny praktické instrukce vztahující se k problematice střetu zájmů, jakož to i k příbuzným tématům. Poslanci byli také informováni o možnosti obrátit se s dotazy na příslušné odborné oddělení Poslanecké sněmovny (Parlamentní institut). Dále Parlamentní institut učinil všem politickým stranám a hnutím nabídku organizace detailnějšího úvodního semináře, který by se nevěnoval pouze této tématice. Parlamentní institut poskytuje obdobné služby i pro Senátory.
14. Skupina GRECO poukazuje na absenci hmatatelného pokroku při plnění části doporučení týkající se přijetí pravidel chování poslanců (první část doporučení), i přestože Poslaneckou sněmovnou byly zahájeny předběžné práce. Skupina GRECO vítá ujištění týkající se osvěty a možnosti vyhledat vysvětlení nejsou momentálně zcela opomenuty. Nicméně veškeré úsilí vztahující se k této problematice musí být hodnoceno v souvislosti s představením doporučeného kodexu chování a navazujícími specifickými opatřeními podporujícími tuto iniciativu. Skupina GRECO prozatím nemůže konstatovat, že by toto doporučení bylo splněno, a to ani z části. Dále rovněž připomíná, že kodex chování by ideálně měl být živým dokumentem poskytujícím praktické návody a příklady problematických situací a očekávané reakce, a který může být – na rozdíl od zákona – dle potřeby snadno aktualizován.
15. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení ii nebylo splněno.

Doporučení iii.

16. *Skupina GRECO doporučuje přijetí vymahatelných pravidel pro členy Parlamentu regulujících dary a jiné výhody – včetně jiných bezúplatných plnění –, která budou snadno dostupná veřejnosti. Tato pravidla by měla zejména vymezit, jaké druhy darů a jiných výhod mohou být přijatelné, a definovat, jaké chování se od členů Parlamentu, kterým je taková výhoda poskytována nebo nabízena, očekává.*
17. Orgány České republiky uvádí, že v porovnání se situací uvedené v Hodnotící zprávě nedošlo k žádným legislativním změnám. Určitá zlepšení jsou očekávána v souvislosti s návrhem zákona o lobbování - viz doporučení i. a bod 8 v souvislosti s vytvořením veřejného registru darů, jež byly přijaty členy Parlamentu (a jinými veřejnými osobami) a jejichž hodnota překračuje cca 195 EUR.
18. Skupina GRECO oceňuje, že v souvislosti s legislativními pracemi na pravidlech lobbování, uvažuje Ministerstvo spravedlnosti o představení a zavedení povinnosti členů Parlamentu (a dalších veřejných osob) podat oznámení o darech. Prozatím zde však nejsou žádné hmatatelné pokroky a legislativní a rozhodovací kapacity vlády jsou zdrojem nejistot, jak bylo výše zmíněno v doporučení i. Pro Českou republiku je důležité, aby byl zahájen a rozvinut rozsáhlý právní rámec týkající se darů a jiných výhod, jenž bude v souladu s různými aspekty tohoto doporučení. Skupina GRECO dále poukazuje na několik kontroverzí, jež byly v posledních letech předmětem zájmu českých a světových médií (srov. bod 80 a poznámka pod čarou 2)

19. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení iii nebylo splněno.

Doporučení iv.

20. *Skupina GRECO doporučuje (i) zavést povinnost pro členy Parlamentu předkládat oznámení o činnostech, oznámení o majetku a oznámení o příjmech, darech a závazcích na počátku svého mandátu, zavést elektronický systém pro podávání a zveřejňování oznámení, který by zvýšil dostupnost oznámení na internetu; (ii) jednoznačně stanovit, že oznámení musí rovněž zahrnovat věcné benefity poskytované členům Parlamentu; a (iii) zvážit rozšíření rozsahu oznámení tak, aby rovněž obsahovala informace o manželovi/manželce a závislých rodinných příslušnících (přičemž se rozumí, že takové informace by nemusely být nutně zveřejněny).*
21. Orgány České republiky informují o legislativních změnách, které byly v přípravné fázi během návštěvy týmu GET. Povinnost členů Parlamentu k předložení oznámení o činnostech, oznámení o majetku a oznámení o příjmech, darech a závazcích na začátku jejich mandátu, byla zavedena zákonem č. 14/2017 Sb., ze dne 29. listopadu 2016, kterým se mění zákon č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů. Toto oznámení zachycuje stav ke dni předcházejícímu dni zahájení výkonu funkce (§ 12 odst. 1 zákona o střetu zájmů). V případě poslanců, ti jsou neprodleně ode dne, kdy začíná jejich mandát, nejpozději však do 15 dnů, zapsáni do registru oznámení Kanceláři Poslanecké sněmovny (§ 14 odst. 1 a odst. 2 zákona o střetu zájmů). Registr oznámení, jenž je spravován Ministerstvem spravedlnosti, byl plně elektronizován, a to ve formě informačního systému veřejné správy (§ 13 odst. 1 zákona o střetu zájmů) a oznámení členů Parlamentu jsou bezplatně dostupná bez nutnosti předchozí žádosti (§ 13 odst. 3 zákona o střetu zájmů). Registr oznámení se všemi relevantními informacemi a formuláři pro veřejnost k nahlášení Ministerstvu spravedlnosti jakýchkoli nesrovnalostí je dostupný na <http://cro.justice.cz/>.
22. K druhé části doporučení, Metodika k podávání oznámení veřejnými funkcionáři dle zákona o střetu zájmů (§ 43) byla upravena po výše zmíněné legislativní změně a v současnosti konstatuje: „Za jinou majetkovou výhodu lze považovat jakoukoliv výhodu, která veřejnému funkcionáři poskytuje přímo či nepřímo nějaký majetkový prospěch (např. věcné benefity v podobě vstupenek na kulturní či sportovní akce, pobytové zájezdy apod.).“ Ačkoliv se jedná o právně nezávazný dokument, tato metodika představuje právní interpretaci podporovanou Ministerstvem spravedlnosti jakožto (novým) dohlížecím orgánem, a proto je široce využívána veřejnými činiteli.
23. Ke třetí části doporučení, orgány České republiky uvádí, že rozšíření obsahu oznámení o informace o manželovi/manželce a dětech člena Parlamentu je předmětem diskuzí na Ministerstvu spravedlnosti, a to v souvislosti s novou agendou týkající se střetu zájmů, která mu byla svěřena. Hlavní myšlenkou je analyzovat možné další výhody na základě získaných zkušeností z prvního roku fungování nového on-line oznamovacího systému a zahrnout porovnání s dalšími (vybranými) zeměmi skupiny GRECO. Tento projekt je naplánován na období 2019-2021. Orgány České republiky budou v této věci skupinu GRECO informovat.
24. Skupina GRECO je potěšena, že byly provedeny jasné kroky ke splnění prvních dvou částí doporučení. Skupina GRECO se těší na dokončení konzultací a legislativního procesu, jehož výsledkem bude konečné rozhodnutí – nejlépe s pozitivním výstupem – týkající se možného rozšíření obsahu oznamovací povinnosti o informace o manželovi/manželce a dětech členů Parlamentu. Skupina GRECO rovněž bere na vědomí současnou politickou situaci a nejistoty týkající současné (dočasné) vlády (srov. doporučení i.)
25. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení iv bylo částečně splněno.

Doporučení v.

26. *Skupina GRECO doporučuje zásadně posílit dohled a vynucování dodržování různých požadavků na oznámení u členů Parlamentu podle zákona o střetu zájmů, a to zejména tím, že nezávislý dohledový mechanismus získá jasný mandát, pravomoci a odpovídající zdroje, aby byl s to zajistit detailní prověření předložených oznámení, prošetření nesrovnalostí a aby mohl zahájit řízení a uložení účinných, přiměřených a odrazujících sankcí v případě porušení pravidel.*
27. Orgány České republiky odkazují na skutečnost, že registr oznámení je v současnosti plně spravován Ministerstvem spravedlnosti, jež je rovněž novým registračním a dohlížecím orgánem všech oznámení členů Parlamentu. V souvislosti s kontrolní funkcí Ministerstva spravedlnosti, je ministerstvo oprávněno porovnat obsah oznámení s informacemi z jiných informačních systémů, za něž je odpovědné, včetně informačního systému pro cizince; katastru nemovitostí; Centrálního registru vozidel; základních rejstříků pro fyzické osoby, právnické osoby a veřejné orgány; živnostenského rejstříku a obchodního rejstříku.
28. V případě podezření o skutečnostech nasvědčujících o neúplnosti či nepravdivosti údajů uvedených v oznámeních, je Ministerstvo spravedlnosti oprávněno přijmout takové informace i z jiných zdrojů (srov. § 13 odst. 6 a odst. 7 zákona o střetu zájmů). Ministerstvo může kdykoliv ex officio zahájit kontrolu a kterákoli osoba může podat podnět, pokud má podezření, že oznámení neodpovídá skutečné situaci člena Parlamentu.¹ Na základě zjištění předběžné kontroly, může Ministerstvo spravedlnosti rozhodnout, že podezření bylo neopodstatněné, či naopak je třeba další prověření, a případ podstoupí společně se všemi nezbytnými podklady příslušnému správnímu orgánu k projednání přestupků v oblasti střetu zájmů, dle situace Úřadu pro ochranu osobních údajů (pokud mají být v rejstříku zveřejněny informace s utajovaným obsahem) nebo obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností (v jejímž územním obvodu má veřejný funkcionář pobyt). Pokud je Ministerstvo spravedlnosti přesvědčeno, že došlo ke spáchání trestného činu, postoupí na základě § 8 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád takový případ se všemi relevantními informacemi příslušnému státnímu zastupitelství či policejním orgánům. České orgány potvrzují, že prvořadým účelem by bylo trestní stíhání na základě podezření ze spáchání trestného činu úplatkářství, neboť v současnosti není uzákoněn trestný čin/sankce ve vztahu k oznamovací povinnosti (např. nepravdivé oznámení) nebo k pochybné majetkové situaci (např. bezdůvodné obohacení).
29. Formální požadavek oznámení je vynutitelný prostřednictvím mechanismu správních pokut ve výši až do 50.000 CZK (přibližně 1850 EUR), a to v případě pokud člen Parlamentu takové oznámení nepodá, podané oznámení je zjevně neúplné nebo nepravdivé, nebo oznámení nebylo učiněno ve stanovené lhůtě (§ 23 odst. 1 písm. d), e), f) zákona o střetu zájmů). Správní pokuty uděluje obecní úřad s rozšířenou působností po prošetření případu postoupeného Ministerstvem spravedlnosti.
30. Navíc, pokud Ministerstvo spravedlnosti dojde k závěru, že je zde zásadní nesrovnalost mezi majetkovou hodnotou získanou veřejným činitelem v průběhu jeho funkčního období a příjmem, může případ postoupit Finančnímu úřadu k dalšímu prošetření v souladu s § 38 a násl. zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o daních z příjmu. Doplňující informace, zaslané českými orgány, naznačují, daňové úřady se podívaly a vzaly v potaz možnou situaci vztahující

---

¹ Jak je uvedeno výše, rejstřík, relevantní informace a formuláře pro podání veřejnosti jsou k dispozici na <https://cro.justice.cz/>

se k neoznámenému/nepřiznanému příjmu a majetku (pokud rozdíl mezi příjmem a majetkem převyšuje 5.000.000 CZK (přibližně 185.000 EUR)). Po veřejném činiteli/oznamovateli může být dále vyžadováno, aby podal zvláštní majetkové prohlášení/oznámění, pokud je zde předpoklad, že skutečná hodnota dědictví převyšuje částku 10.000.000 CZK (přibližně 370.000 EUR). Penále mohou být uvalena společně se zdanitelnou majetkově vyhodnocenou situací (50 % daně k zaplacení nebo 100% v případě obstrukce ze strany veřejného činitele).

31. Skupina GRECO bere na vědomí výše uvedené informace. Od poslední návštěvy na místě týmu GET byly učiněny pokroky, kdy oznámení členů Parlamentu byly prověřovány mandátovým a imunitním výborem příslušné komory Parlamentu, jejíž byl dotyčný členem. Toto nyní činí Ministerstvo spravedlnosti, které má výlučné pravomoci k získání některých informací k zahájení předběžných kontrol. V současnosti mají různé orgány jasnou kompetenci k následnému a podrobnějšímu šetření a zdá se, že existuje odstupňování kontrol a sankcí, které má potenciál učinit oznamovací povinnost mnohem účinnější. Ministerstvo spravedlnost - jako orgán nezávislý na Parlamentu České republiky - má rozhodující roli v zahájení šetření a zjištění nesrovnalostí či pochybných majetkových variací a na základě posledního vyjádření tyto orgány poskytly ujištění, že politická nestrannost tohoto nového mechanismu není zpochybňována.
32. V každém případě potřebuje skupina GRECO znovu vyhodnotit situaci, jakmile budou k dispozici statistické a další informace týkající se praktického fungování kontrolních opatření ve vztahu ke členům Parlamentu; konečného personálního stavu a dalších zdrojů přidělených na kontrolní funkci Ministerstva spravedlnosti, pracovních metod v závislosti na objemu vyřizovaných a zpracovaných oznámení, podložených konkrétními příklady úspěchů či nezdaru apod. Skupina GRECO se rovněž těší na předložení jasných vylepšení ve vztahu k systému sankcí, který zůstal nezměněn od návštěvy týmu GET na místě, a který v nejhorším případě hrozí pokutou ve výši 1850 EUR a daňovými sankcemi, jejichž výše je spočítána na základě hodnoty neoznámeného majetku.
33. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení v bylo částečně splněno.

Prevence korupce ve vztahu k soudcům

Doporučení vi.

34. *Skupina GRECO doporučuje (i) přijmout podrobnější úpravu výběru a kariérního postupu soudců a předsedů soudů za účelem nastavení jednotných a transparentních postupů a zajištění rozhodování na základě přesně stanovených, objektivních a jednotných kritérií, zejména zásluh; a (ii) zajistit, aby veškerá rozhodnutí v rámci těchto postupů byla odůvodněná a aby bylo možné se proti nim odvolat k soudu*
35. Orgány České republiky uvádí, že Ministerstvo spravedlnosti vydalo a) Instrukci č. 7/2017 ze dne 23. 11. 2017, o postupu při výběru kandidátů na funkci soudce a postupu při předkládání podnětů ke jmenování do funkce soudce (č. 1002/2015-LO-SP), a b) Vyhlášku č. 382/2017 Sb., o výběru, přijímání a přípravné službě justičních čekatelů a odborné justiční zkoušce, kterými se nejenom mění a zlepšují výběr vhodných kandidátů na funkci soudce, ale rovněž i výběr justičních čekatelů.
36. Na základě výše uvedeného mají orgány České republiky za to, že výběrové řízení je v současnosti postaveno na jasných kritériích a proces výběru soudců je tímto sjednocen. Výběrové řízení je založeno na písemné a ústní zkoušce a ověření osobních předpokladů. Písemnou zkoušku vyhodnocují dva nezávislí hodnotitelé a ověření osobních předpokladů je

provedeno specializovaným psychologickým pracovištěm schváleným Ministerstvem spravedlnosti. V závěrečné fázi jsou kandidáti na funkci soudce vybráni pětičlennou komisí, jejíž členové jsou jmenováni ministrem spravedlnosti z řad soudců, odborníků zaměstnaných na Ministerstvu spravedlnosti a dalších odborníků z oblasti právní teorie a praxe. Většinu členů komise tvoří soudci.

37. Navíc orgány Česko republiky mají za to, že jsou stanovená i jasná a výslovná pravidla týkající se výběru soudců Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, stejně tak i pro dočasné přidělení k těmto nejvyšším soudům. Nejvyšší správní soud má tato pravidla již od roku 2012 a Nejvyšší soud je přijal 24. května 2017. Obojí pravidla byla přijata předsedy příslušných soudů po plenárním jednání s ostatními soudci daného soudu a jsou veřejně dostupná na webových stránkách těchto soudů.
38. Soudní přezkum tohoto procesu není výslovně vyloučen, avšak zatím není znám případ, kdy taková věc byla předložena soudu. V současnosti Ministerstvo spravedlnosti připravuje nový návrh zákona o soudech, který má zahrnout podrobná ustanovení týkající se kariérního postupu soudců.
39. Skupina GRECO bere na vědomí výše uvedené informace. Ve vztahu k obecnému výběru soudců byl systém upraven v listopadu 2017 a nezbytná zlepšení byla učiněna. Lze rovněž říci, že totéž lze říci o jmenování soudců Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu, včetně dočasného přidělení k těmto soudům. Kariérní postup soudců nebyl prozatím řešen, nicméně Ministerstvo spravedlnosti již na této problematice pracuje v kontextu změny zákona o soudech a soudcích. První část tohoto doporučení tedy nemůže být považována za plně splněnou a skupina GRECO bude muset znovu vyhodnotit celou situaci a konzistenci těchto opatření, jakmile budou všechny reformy dokončeny. Na základě vysvětlení, jež byla vyžádána hodnotiteli, bylo naznačeno, že Nejvyšší soud vyjádřil pochybnosti o tom, že úpravy z listopadu 2017 jsou založena pouze na instrukci ministerstva. Skupina GRECO nemůže než souhlasit, neboť legislativní základ by jednoznačně poskytl garanci stability do budoucna a zároveň by omezil možnost politické ingerence do kariéry soudců. Ve vztahu k druhé části tohoto doporučení, Česká republika nezačala žádnou činnost ani neposkytla nové důkazy, jež by ukazovala, že rozhodnutí týkající se výběru a kariérního postupu soudců mohou být napadnuta před soudem navzdory tomu, že zde neexistují výslovná pravidla. Jasná a adekvátní legislativa je nepochybně potřebná k zaplnění této mezery.
40. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení vi bylo částečně splněno.

Doporučení vii.

41. *Skupina GRECO doporučuje (i) přijmout profesní etický kodex pro všechny soudce doplněný vysvětlujícími poznámkami a/nebo praktickými příklady včetně doporučení pro řešení střetu zájmů a souvisejících otázek (např. v souvislosti s dary, vedlejšími činnostmi, kontakty s třetími stranami/mlčenlivostí atd.), který bude účinně předložen všem soudcům a bude snadno dostupný veřejnosti; (ii) aby byl takový etický kodex doplněn o praktická opatření pro jeho implementaci včetně důvěrných konzultací a školení určených pro profesionální soudce i předsedící.*
42. Orgány České republiky informují, že kodex profesionálního chování pro všechny soudce není zatím dokončen. V současnosti probíhají diskuze a Ministerstvo spravedlnosti zvažuje několik možných cest k vytvoření takového kodexu. V souvislosti s projektem financovaným Fondem EHP a Norska (který cílí na implementaci doporučení skupiny GRECO ve vztahu k soudcům),

Ministerstvo spravedlnosti plánuje sérii opatření, například uspořádání kulatých stolů a vytvoření pracovních skupin složených z odborníků a soudců a shromáždění informací pro srovnávací studii, jež by byla podkladem pro zlepšení a sjednocení etických kodexů pro soudce a státní zástupce. Výsledky budou následně presentovány v brožurce pro soudce a státní zástupce a na mezinárodní konferenci na konci roku 2019. Několik seminářů bude uspořádáno i ve spolupráci s Justiční akademií pro soudce, státní zástupce a další zaměstnance v justici za účelem seznámení s výše uvedenou brožurou a umožnění praktické diskuze ohledně osvědčených metod a praktických příkladů.

43. Ministerstvo spravedlnosti rovněž připravuje zcela novou verzi webového informačního portálu „justice.cz“, jejíž zprovoznění se předpokládá ke konci roku 2018 a bude zahrnovat část určenou pro soudce (přístupná také pro veřejnost) s relevantními mezinárodními a vnitrostátními dokumenty o soudní etice, střetu zájmů a přehledu judikatury v disciplinárních věcech. Očekává se, že se bude jednat o významnou novinku.
44. Orgány České republiky rovněž poskytly seznam probíhajících nebo uzavřených iniciativ ve vztahu k integritě a etice soudců, státních zástupců a čekatelů, jež byly uspořádány Soudcovskou unií, Justiční akademií (semináře proběhly v období září až října 2017). Nejvyšší soud přijal svůj vlastní etický kodex v září 2016 a ustanovil etickou komisi jako poradní orgán předsedy Nejvyššího soudu. Obdobná ustanovení lze najít i v pravidlech Nejvyššího správního soudu (orgány poskytly větší množství úryvků těchto pravidel).
45. Skupina GRECO bere na vědomí výše uvedené informace a vítá ambiciózní plány, které byly vyhlášeny/oznámeny za účelem upevnění pravidel chování a rozšíření povědomí o těchto opatřeních. Prozatím nebylo dosaženo hmatatelných výsledků ohledně sepsání návrhu kodexu chování v souladu s doporučením skupiny GRECO (první část tohoto doporučení). Navíc, stále není jasné, zda a do jaké míry kodexy, jež byly přijaty nejvyššími soudy, věcně odpovídají všem oblastem zdůrazněným skupinou GRECO. Dle posledního vyjádření, orgány České republiky odkazují na článek 7 Etického kodexu Nejvyššího soudu, který se šířeji věnuje například problematice darů, nevhodného ovlivňování a vztahů, a chování v soukromém životě (zdá se, že toto vztahuje zejména na zaměstnance soudu). Celkovou situaci bude muset skupina GRECO znovu vyhodnotit, jakmile budou k dispozici podrobnější informace. Ačkoliv určitá osvěta již proběhla, skupina GRECO bude muset tuto situaci vyhodnotit v její celkové podobě, jakmile bude etický kodex přijat (první část tohoto doporučení) a učiněna zamýšlená opatření určená k podpoře jeho implementace (druhá část tohoto doporučení). Celkově skupina GRECO nemůže dojít k závěru, že toto doporučení bylo splněno, a to ani z části.
46. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení vii nebylo splněno.

Doporučení viii.

47. *Skupina GRECO doporučuje přijmout přísnější právní úpravu vedlejších činností soudců včetně zavedení požadavku na jejich hlášení a přiměřeného dohledu dodržování stávajících omezení v oblasti vykonávání těchto činností.*
48. Orgány České republiky odkazují především na legislativní plán vlády pro období 2019-2021, podle něhož má Ministerstvo spravedlnosti v polovině 2019 předložit balíček opatření obsahující řadu novel zákona o soudech a soudcích. Jejich účelem je zavést přísnější pravidla pro vedlejší činnosti soudců (zejména úprava povinnosti hlásit předsedovi příslušného soudu veškeré vedlejší

činnosti, celkový strávený čas a možné příjmy z takové činnosti). Momentálně, v souvislosti se změnami zákona o střetu zájmů, tj. zákon č. 14/2017 Sb., který vstoupil v účinnost 1. 9. 2017, jsou povinnosti soudců stejné jako povinnosti členů Parlamentu (viz výše). Každý soudce je nyní povinen podat oznámení o činnosti, oznámení o majetku a oznámení o příjmech, darech a závazcích. Co se týká vedlejších činností, soudce nesmí zastávat jinou placenou funkci nebo se zapojit do jiných výdělečných činností než je dočasné přidělení k Ministerstvu spravedlnosti nebo k Justiční akademii (s výjimkou správy vlastního majetku a činnosti vědecké, pedagogické, literární, publicistické a umělecké činnosti a působení v poradních orgánech ministerstva, vlády nebo parlamentu, a to za předpokladu, že tyto činnosti nenarušují důstojnost funkce soudce ani neohrožují důvěru v nezávislost a nestrannost soudnictví). Jiné (nevýdělečné) činnosti musejí být oznámeny, například členství v obchodní společnosti nebo vysílací společnosti nebo vydávání periodického tisku. Soudce je povinen oznámit svůj příjem a dary, jejichž hodnota převyšuje hodnotu 10.000 CZK (přibližně 390 EUR) a pokud jejich celková hodnota během kalendářního roku přesáhne výši 100.000 CZK (přibližně 3940 EUR). Ustanovení o výše hodnoty darů se obdobně použijí pro oznámení o závazcích.

49. V případě soudců jsou oznámení prověřena Nejvyšším soudem, obdobně jako Ministerstvo spravedlnosti prověřuje oznámení jiných veřejných činitelů. Na rozdíl od veřejných činitelů však soudci nejsou odpovědní za porušení oznamovacích a jiných povinností vyplývajících ze zákona o střetu zájmů; je možné pouze zahájit disciplinární řízení dle zákona č. 7/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů.
50. Skupina GRECO bere na vědomí výše uvedené plány vztahující se k tomuto doporučení a zavedení přísnějších požadavků, jež mají být předloženy v polovině 2019. V současnosti jsou soudci od roku 2017 povinni podat oznámení stejným způsobem jako členové Parlamentu a tato oznámení jsou rovněž prověřována. Skupina GRECO vítá první kroky k větší transparentnosti a těší se na přijetí přísnějších pravidel a dohledu (jak bylo doporučeno) v roce 2019.
51. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení viii bylo částečně splněno.

Doporučení ix.

52. *Skupina GRECO doporučuje přijmout úpravu, která umožní soudcům podat odvolání proti kárným rozhodnutím, včetně rozhodnutí o odvolání z funkce.*
53. Orgány České republiky informují, že v současné době Ministerstvo spravedlnosti pracuje na legislativním návrhu, který má být předložen v červnu 2019 jako součást legislativního balíčku, který bude pravděpodobně obsahovat zvláštní zákon o kárném řízení soudců a státních zástupců a nový zákon o soudech a soudcích. Kárná řízení probíhají před kárným soudem (Nejvyšší správní soud je kárným soudem, který jedná a rozhoduje ve zvláštních senátech). Ministerstvo spravedlnosti se chystá představit dvoustupňový systém zahrnující odvolací senáty umožňující odvolání proti rozhodnutí ve věcech kárných provinění. Složení kárných senátů je rovněž předmětem diskuzí.
54. Skupina GRECO bere na vědomí výše uvedené informace týkající se legislativních návrhů, jež mají být předloženy v červnu 2019 a jejichž obsahem je představení možnosti odvolání proti kárným rozhodnutím. Prozatím jsou zamýšlené kroky ve velmi rané fázi, a proto skupina GRECO nemůže dojít k závěru, že toto doporučení bylo splněno, a to ani z části.
55. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení ix. nebylo splněno.

Doporučení x.

56. *Skupina GRECO doporučuje přijmout podrobnější úpravu výběru a kariérního postupu státních zástupců za účelem nastavení jednotných transparentních postupů, díky nimž se bude rozhodování zakládat na přesných, objektivních a jednotných kritériích, zejména zásluh; (ii) zajistit, aby veškerá rozhodnutí v rámci těchto postupů byla odůvodněná a aby bylo možné se proti nim odvolat k soudu.*
57. Orgány České republiky uvádějí, že podmínky ke jmenování státních zástupců jsou upraveny v zákoně č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, a že neexistuje zvláštní právní úprava týkající se výběrového řízení čekatelů. Nejvyšší státní zastupitelství po dohodě s Ministerstvem spravedlnosti připravilo Dohodu o výběru a kariérním postupu státních zástupců. Návrh dohody byl dokončen dne 27. 11. 2017 a zaslán Ministerstvu spravedlnosti k připomínkám. Na návrhu dohody se následně Ministerstvo spravedlnosti a Nejvyšší státní zastupitelství shodlo a ministr spravedlnosti tento návrh odsouhlasil (vláda se této dohody neúčastní). Očekává se, že tato dohoda bude podepsána představiteli státních zastupitelství 25. června 2018. Má se za to, že návrh obsahuje jasná pravidla týkající se 1. plánu jmenování a výběru nových státních zástupců; 2. přeložení, včetně k vyššímu státnímu zastupitelství; 3. podmínek a postupu při jmenování do vedoucích funkcí; 4. jmenování do jiných pozic v rámci státního zastupitelství. Pravidla rovněž obsahují možnost odvolat se proti rozhodnutí k soudu.
58. Skupina GRECO má za to, že první kroky ke splnění výše uvedeného doporučení byly učiněny, a to na základě předběžného dokumentu, jenž je připravován Nejvyšším státním zastupitelstvím a obsahuje pravidla týkající se výběru a kariérního postupu, a rovněž možnost odvolání v případě, že státní zástupce nebude souhlasit s rozhodnutím. Skupina GRECO se těší na dokončení prací a vstupu těchto nových pravidel v účinnost, a rovněž k následnému legislativnímu zakotvení z důvodů výše uvedených ve vztahu k soudcům (stabilita pravidel a lepší garance vůči politické ingerenci – srov. odst. 39). Skupina GRECO dokončí své hodnocení, pouze až bude možná podrobnější analýza přijatých pravidel.
59. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení x bylo částečně splněno.

Doporučení xi.

60. *Skupina GRECO doporučuje reformovat postupy jmenování a odvolávání nejvyššího státního zástupce a dalších vedoucích státních zástupců, a to hlavně prostřednictvím těchto kroků: (i) veškerá rozhodnutí v rámci těchto postupů jsou zdůvodňována, založena na jasných a objektivních kritériích a je možnost se proti nim odvolat k soudu; (ii) rozhodnutí o jmenování vycházejí z povinného a transparentního výběrového řízení; a (iii) odvolání je možné pouze v kontextu kárného řízení*
61. Orgány České republiky uvádí, že Ministerstvo spravedlnosti v současnosti připravuje nový zákon o státním zastupitelství, který má zahrnout toto doporučení. V určité míře jsou zde rovněž relevantní plánovaná opatření ve vztahu k přechodnému doporučení (odůvodnění rozhodnutí, jasné a objektivní podmínky).

62. Skupina GRECO se zájmem zaznamenala, že nový zákon o státním zastupitelství je v přípravné fázi a že toto doporučení bude částečně řešeno opatřeními, na kterých se má Ministerstvo spravedlnosti a státní zastupitelství dohodnout. Prozatím je však proces v příliš rané fázi a poskytnuté informace nejsou dostatečně specifické, proto skupina GRECO nemůže dojít k závěru, že toto doporučení bylo splněno, a to ani z části.
63. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení xi nebylo splněno.

Doporučení xii.

64. *GRECO doporučuje (i) přijmout profesní etický kodex pro všechny státní zástupce doplněný vysvětlujícími poznámkami a/nebo praktickými příklady včetně doporučení pro řešení střetu zájmů a souvisejících otázek (např. v souvislosti s dary, vedlejšími činnostmi, kontakty s třetími stranami/mlčenlivostí atd.), který bude účinně předložen všem státním zástupcům a bude snadno dostupný veřejnosti; (ii) aby byl takový etický kodex doplněn o praktická opatření pro jeho implementaci včetně důvěrných konzultací a školení.*
65. Orgány České republiky uvádí, že zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství, ve znění pozdějších předpisů, výslovně neobsahuje ustanovení umožňující vydání závazného Etického kodexu pro všechny státní zástupce. Vzhledem ke skutečnosti, že nebylo možné očekávat takové změny v blízké budoucnosti, Nejvyšší státní zastupitelství za účelem splnění výše uvedeného doporučení - na základě formální dohody s Ministerstvem spravedlnosti - přistoupilo k vypracování návrhu takového kodexu. Tento způsob byl státními zástupci akceptován. Tento kodex bude společnou prací všech vedoucích státních zástupců s personálními kompetencemi a jako takový bude závazný pro podřízené státní zástupce. První návrh Etického kodexu byl předmětem diskuzí pracovní skupiny v rámci celostátní schůze vedoucích státních zástupců ve dnech 17. a 18. 10. 2017, a druhá verze je připravována společně s komentářem k budoucímu kodexu. Jakmile budou návrh a komentář připraveny, státní zástupci budou vyzváni k vyjádření svých připomínek.
66. Jelikož příprava v rámci Justiční akademie se vztahuje jak na soudce, tak státní zástupce, informace týkající se vzdělávacích aktivit, jak byly uvedeny pod doporučením vii, jsou zde rovněž relevantní.
67. Skupina GRECO je potěšena, že se připravuje etický kodex státní zástupců. První část tohoto doporučení tak byla částečně splněna a skupina GRECO bude potřebovat, aby její závěrečné vyhodnocení bylo založené na plné verzi přijatého textu. Ve vztahu k druhé části je potřeba situaci znova vyhodnotit, jakmile budou přijatá a účinná zvláštní opatření (důvěrné konzultace, zvláštní vzdělávací aktivity).
68. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení xii bylo částečně splněno.

Doporučení xiii.

69. *GRECO doporučuje přijmout přísnější právní úpravu vedlejších činností státních zástupců včetně zavedení požadavku na jejich hlášení a přiměřeného dohledu dodržování stávajících omezení v oblasti vykonávání těchto činností.*
70. Orgány České republiky mají za to, že tento požadavek byl splněn zákonem č. 159/2006 Sb., o střetu zájmů, ve znění posledního předpisu a s účinností od 1. 9. 2017, podle kterého jsou státní

zástupci povinni podávat několik oznámení dle tohoto zákona, včetně oznámení o vedlejších aktivitách. Situace státních zástupců je obdobná jako u soudců, jak bylo popsáno v doporučení viii. Hlavním rozdílem je, že oznámení státních zástupců jsou prověřována Ministerstvem spravedlnosti místo Nejvyššího soudu. Jak bylo uvedeno v doporučení viii, v 2019 by měla být zavedena přísnější pravidla.

71. Skupina GRECO bere na vědomí výše uvedené kroky učiněné Českou republikou ve vztahu k oznamovací povinnosti týkající se vedlejších aktivit a kontroly těchto oznámení. Jak bylo řečeno v doporučení viii, přísnější pravidla jsou plánována na rok 2019.
72. Skupina GRECO došla k závěru, že doporučení xiii bylo částečně splněno.

Doporučení xiv.

73. *Skupina GRECO doporučuje přijmout úpravu, která umožní státním zástupcům podat odvolání k soudu proti kárným rozhodnutím.*
74. Orgány České republiky poukazují na to, že Ministerstvo spravedlnosti v současnosti pracuje na legislativním návrhu a dle plánu bude tento návrh předložen vládě v červnu 2019 jako součást reformního balíčku týkajícího se soudů, soudců a státních zástupců (srov. doporučení ix). Kárná řízení probíhají před kárným soudem (funkce přísluší Nejvyššímu správnímu soudu, který zasedá ve zvláštních senátech). Jak bylo poznamenáno v doporučení ix, má Ministerstvo spravedlnosti v úmyslu představit odvolací senáty a umožnit tak možnost napadnout jakákoliv kárná rozhodnutí těchto kárných soudů. Složení těchto senátů je předmětem diskuzí.
75. Skupina GRECO je potěšena, že práce směřující ke splnění tohoto doporučení jsou v plném proudu a že je plánována možnost se odvolat proti kárným rozhodnutím, tak jak bylo vyžadováno v doporučení. Skupina GRECO potřebuje reformu podrobněji vyhodnotit, jakmile budou konkrétní návrhy dostupné a podpořeny na příslušné vládní úrovni. Prozatím je proces v tak rané fázi, že skupina GRECO nemůže dojít k závěru, že toto doporučení bylo splněno, a to ani z části.
76. Skupina GRECO došlo k závěru, že doporučení xiv nebylo splněno.

III. ZÁVĚRY

77. **S ohledem na výše uvedené, došla skupina GRECO k závěru, že Česká republika nesplnila uspokojivě či uspokojivým způsobem žádné ze čtrnácti doporučení, která obsahovala Hodnotící zpráva čtvrtého kola.** Sedm doporučení bylo splněno částečně a zbývajících sedm doporučení zůstává nesplněno.
78. Konkrétně, doporučení iv, v, vi, viii, x, xii a xiii byla splněna částečně a doporučení i, ii, iii, vii, ix, xi a xiv zůstávají nesplněná.
79. Co se týká členů Parlamentu, jeví se proces implementace prvních pěti doporučení velmi pomalý. Hlavním úspěchem byla modernizace systému oznámení o zájmech, příjmech a majetku a posílení dohledu v této oblasti, jež byl předán Ministerstvu spravedlnosti. Skupina GRECO bude muset znovu vyhodnotit situaci (zejména z pohledu nezávislosti, pracovních metod a účinnosti dohledu), jakmile budou dostupné podrobnější informace. Přestože je důležité zvýšit transparentnost legislativního procesu, nebyla v této oblasti prozatím přijata žádná doplňující opatření týkající se parlamentních výborů a podvýborů (zejména včasné zveřejňování zápisů ze

zasedání). Bývalá vláda před svou demisí na začátku roku 2018 zahájila určité práce týkající se regulace lobbování. Obdobně i práce týkající se přípravy etického kodexu pro zákonodárce jsou stále ve fázi předběžných konzultací a zatím nevedou k žádným významným výsledkům. Česká republika bude také muset zajistit přijetí robustní systém, který, jak bylo zamýšleno, bude upravovat způsoby, jakými se členové Parlamentu angažují ve vztazích s lobbisty a dalšími třetími stranami.

80. Skupina GRECO připomíná, že politici a politické strany a hnutí jsou veřejností v České republice vnímány ve velmi negativním světle. Z důvodů problémů s integritou se přední volení představitelé objevovali v trestním řízení nebo v opakovaných kontroverzích případech.² Pro Českou republiku je důležité, aby učinila rozhodující kroky k zakotvení kultury etického chování a integrity mezi politiky a znova založila důvěru ve volené představitele.
81. Pokud se jedná o soudce a státní zástupce, určitá zlepšení ve vztahu k výběru a kariéernímu postupu byla učiněna na základě instrukcí a vyhlášek přijatých v r. 2017 Ministerstvem spravedlnosti a transparentnost vedlejších aktivit byla v tom samém roce zvýšena prostřednictvím rozšíření stejné oznamovací povinnosti na soudce a státní zástupce jako platí u členů Parlamentu a dalších veřejných osob. Ovšem v ostatních oblastech, je – téměř dva roky od přijetí Hodnotící zprávy - rozsah reforem zklamáním. Toto lze odůvodnit velkým množstvím probíhajících diskuzí, které byly zahájeny ambiciózním plánem k přijetí legislativního balíčku ohledně soudů, soudců a státních zástupců v polovině 2019. Obdobně, rozsáhlé konzultace mají v plánu nashromáždit zahraniční zkušenosti a srovnávací data týkající se integrity v soudnictví: nicméně zatím nebylo dosaženo žádných významných a hmatatelných výsledků týkajících se přijetí etického kodexu pro všechny soudce. Ve vztahu ke státním zástupcům, práce pokročily mnohem dále, nicméně etický kodex je stále v přípravné fázi. Pokud jde o již přijaté kodexy chování (přijaté dvěma nejvyššími soudy), jejich obsah nebere v potaz očekávání skupiny GRECO ve vztahu ke specifickým úpravám, jako jsou dary, vztahy se třetími osobami atd. Ve vztahu ke dvou výše uvedeným profesním skupinám, nebyla přijata žádná opatření k přísnější kontrole vedlejších aktivit a zavedení výslovné možnosti napadení kárného rozhodnutí, včetně odvolání z funkce, před soudem.
82. Obecně řečeno, skupina GRECO bude muset vyhodnotit jakékoliv snahy učiněné v oblasti zvýšení povědomí a školení týkající se zamýšlených standardů integrity pro členy Parlamentu, soudce a státní zástupce, jakmile budou příslušná pravidla (kodexy) skutečně přijata a následně prosazována.
83. S ohledem na výše uvedené, skupina GRECO dospěla k závěru, že současná velice nízká úroveň plnění doporučení je ve smyslu pravidla 31, odstavce 8.3 Jednacího řádu „globálně neuspokojivá“. Skupina GRECO se proto rozhodla uplatnit pravidlo 32, odstavce 2 (i) týkajících se členů, kteří nejsou v souladu s doporučeními obsaženými v hodnotící zprávě a vyzývá vedoucí české delegace k poskytnutí zprávy o postupu při plnění doporučení i až xiv v co nejkratší době, nejpozději 30. června 2019.

---

² Viz např.:

<http://www.radio.cz/en/section/marketplace/why-the-czech-republic-scored-worse-in-corruption-index>
http://praguemonitor.com/2016/07/20/ex-czech-pm-his-wife-charged-bribery_a
<http://praguemonitor.com/2017/09/18/mfd-czechs-implicated-azeri-money-laundering>
<https://www.theguardian.com/world/2018/jan/17/andrej-babis-czech-government-to-resign-after-losing-confidence-vote>

84. Závěrem skupina GRECO vyzývá orgány České republiky, aby v nejbližší době umožnily zpřístupnění a zveřejnění této zprávy, přeložily ji do úředního jazyka a zveřejnily tento překlad.